

Östra Vemmenhögs kyrka

55.4178, 13.5050

Östra Vemmenhögs byggdes ursprungligen på 1100-talet, men har genomgått många förändringar sedan dess.

Bland annat skedde en stor renovering i början av 1960-talet.

I tornet hänger två klockor. Den mindre klockan kommer från ett torn på Dybäcks slott och är daterad till 1300-talet.

Den större klockan är från 1600-talet.

När valven i Östra Vemmenhögs kyrka tillkom under 1300-talet fick den gamla 1100-talskyrkan sina första kalkmålningar, som sedan kompletterades i slutet av medeltiden. De äldsta målningarna föreställer syndafallet. Adam och Eva står med den förbjudna frukten och pekar mot ormen. Vi kan även se utdrivandet ur paradiset - och Kain som slår ihjäl Abel.

Målningarna i östra valvet är troligen från tidigt 1500-tal, och föreställer Jesus bärande på korset, Kristus pinas och korsfästelsen, men jungfru Maria och Johannes på sina sidor.

På dopfontens cuppa i sandsten, som är från 1100-talet visas olika scener ur bibeln.

När Östra Vemmenhögs kyrka ursprungligen uppfördes var den ett enkelt hus med platt tak, men har sedan byggts till och förändrats.

År 1580 byggdes gravkoret där många av ägarna till Dybäcks slott ligger begravda. Det är ätterna Gyllenstierna, Marsvin, Ehrensparre och Gyllenkrok.

Över gravkoret bildades den så kallade herrskapskyrkan, som i dag är försett med ett litet altare och krucifix. Här finns också en sten över överstelöjtnant Berent Simon Ingelotz och hans maka Anna Beata Lange.

Över stenen sitter Carl XII:s monogram med det svenska riksvapnet.

Godset ägde hela socknen och har haft stort inflytande på kyrkans utsmyckning genom många donationer. Bland annat är predikstolen i ek som är tillverkad av Jacob Krembergs verkstad i Lund på 1600-talet, skänkt av godsägare Lave Bille på Dybeck. Predikstolen som tidigare stod mitt för herrskapskyrkan, har inskriptioner på svenska och figurerna föreställer Kristus Salvator och apostlarna Filippus, Bartholomeus, Marcus och Thomas. De kvinnliga hermelinerna föreställer inte dygder utan kvinnor i allmänhet och är förmodligen snidade av Jacob Kremberg själv.

På baldakinen finns en domsängel som håller en bok i sin hand, där man kan läsa "Står upp i döden och kommer för domen".

På 1730-talet byggdes kyrkan ut med korsarmar och 1860 ersattes trappgavlarna med det nuvarande spetsiga tornet. Men inte alla var nöjda med det nya tornet. Godsägare Wallis på Dybeck skrev ett skällsbrev som han sedan gömde i en ljuskrona som han 1867 skänkte till kyrkan, det är ljuskronan i koret. Brevet hittades när ljuskronan skulle restaureras i början av 1990-talet.

Kyrkan har trots allt fått många gåvor från Dybäcks slott. Det målade fönstret bakom huvudaltaret är skänkt av godsägare Wallis på Dybeck.

Ätten Wallis har sina gravplatser i ett tidigare inhägnat hörn av kyrkogården, och vi kan här läsa titlar som godsägare, ryttarmästare, greve och grevinna. Alla med efternamnet Wallis.

Alldeles intill kyrkan ligger en hög med en grop i mitten, kallad Väpmannahögen.

Och invid bron från mitten av 1800-talet står en runsten i granit med ristningen som tyfts till "Broder reste denna sten efter sin broder Busa (han var) en mäktig man". Kring Väpmannahögen och runstenen finns en lokal sägen som berättar om en vacker jungfru som residerade på Dybeck. Jungfrun hade två friare som hon inte kunde välja mellan så valet fick beslutas genom en duell mellan friarna. Duellen ska ha skett där den nuvarande kyrkan ligger. Den ena friaren stupade, medan den andra endast kom en bit upp mot Dybeck innan även han tragiskt dog. Jungfrun ska då ha placerat ut dessa två minnesmärken, Väpmannahögen och runstenen.

Källor:

Webb: Skivarps församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "Jacob Kremberg och Lundaskolan". Anna Maria Göransson 1977. ISBN 91-7060-010-4